

**Yürütmenin Durdurulması stemlidir.**

**Adli yardım taleplidir.**

(Davacının dava masraflarını karşılayacak ekonomik imkanı yoksa muhtarlıktan alınacak Fakirlik Belgesini dilekçeye ekleyip Adli Yardım talepli dava açabilir.)

**... DARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA**

**DAVACI** : ..... (T.C. Kimlik No: .....)

**DAVALI** : Milli Eğitim Bakanlığı - Bakanlıklar/Ankara

**KONU** : **Adli yardım istemimin kabulü,** ..... 1 Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından tesis edilen .../.../2024 Tarihli ve ..... Sayılı İlimin öncelikle **Yürütülmesinin Durdurulması** ile akabinde İlimin iptali ile **Sözlü Sınavın iptali** karar verilmesi istemi hakkındadır.

**TEBLİ TARİHİ** : .../.../2024 (Öğrenme veya tebliğ tarihi yazılacak- sınav sonucunun elektronik ortamda yayımlanarak duyurulması halinde öğrenme tarihi olarak yazılmalı)

**AÇIKLAMALAR:**

Milli Eğitim Bakanlığı 20 bin sözleşmeli öğretmen alımına ilişkin açıklama yaparak, adayların sözlü sınav sürecinin, 2 Temmuz'da başlayıp 10 Ağustos'ta tamamlanacağını duyurulmuştur. Ancak Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelikte yapılan değişikliğin iptali için idari yargıda yürütmeyi durdurma talepli davalar açılması üzerine davalı Bakanlık tarafından sözlü sınav sonuçlarının açıklanması bekletilmiştir, Mahkemenin davaya konu Yönetmelik hükmünün yürütülmesinin durdurulması istemini reddi üzerine sonuçlar gecikmeli olarak açıklanmıştır.

Sözlü sınav sonuçları açıklandığında 60 puanın altında, " " puan ile değerlendirilerek başarısız sayıldığımı öğrendim. Süresi içerisinde sınav merkezinin bulunduğu il Millî Eğitim Müdürlüğüne itiraz ettim. ( **tiraz yoluna başvurulmadan doğrudan dava açılabilir**). İtirazım reddedildi. İtirazımın reddine ilişkin ilimi .../.../2024 günü öğrendim. Sözlü sınavda başarısız sayılmam ve itirazın reddi ilimi haksız ve hukuka aykırı bulduğundan İlimin iptali ve öncelikle yürütülmesinin durdurulması istemi ile dava açmak gerekmektedir.

**HUKUKİ DURUM:**

- Sözleşmeli öğretmen pozisyonuna atanmak üzere başvuruda öncelikle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde aranan genel şartlar aranır.
- 18.10.2024 günlü ve 32696 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanununda da öğretmenlerin atanmalarına ilişkin düzenleme yer almaktadır. Kanunun 4. Maddesinde Atama, görevlendirme ve meslek içinde ilerlemelerinde liyakat ve kariyer esaslarına uyulmasının esas alınacağına yer verilmiştir. Kanunun "Öğretmenlerin Nitelikleri, Seçimi, Hazırlık Eğitimi, Öğretmenlik Atama ve Yer Değiştirme" başlıklı Üçüncü Bölümü altında yer alan "Öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi" başlıklı 7. Maddenin 3. Fıkrasında: "Öğretmen olarak istihdam edileceklerde genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi bakımından aranacak nitelikler ile öğretmenlik alanlarına kaynak teşkil edecek **yükseköğretim** programları, söz konusu nitelikler esas alınarak Bakanlıkça belirlenir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Kanunun "Hazırlık eğitimine alınacakların belirlenmesi" başlıklı 9. Maddesinin 1. Fıkrasının (e)

bendinde Hazırlık e itimi alabilme artları sıralanırken sınav ile ilgili "Ö retmenli e atanaca ı alan için Bakanlıkça belirlenen yüksekö retim programlarından mezun olmak," ve (f) bendinde " Ölçme, Seçme ve Yerle tirme Merkezi Ba kanlı ı tarafından yapılan sınavlardan alanlara göre Bakanlıkça belirlenecek sınav puanına sahip olmak," düzenlemesine yer verilmi tir. Sınav türlerine ili kin, örne in sözlü sınav biçiminde bir ayrıntıya yer verilmemi tir.

3. Davaya konu sözlü sınavın anlamı ve yapılma amacı 03.08.2016 günlü ve 29790 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren Sözle meli Ö retmen stihdamına li kin Yönetmelikte açıklanmı tir.

Yönetmeli in 5. Maddesinde Ba vuru artları:

" (1) Sözle meli ö retmenli e atanmak üzere ba vuruda bulunacaklarda, 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen genel artların yanında a a ıdaki özel artlar aranır:

a)Mezun olunan yüksekö retim programının, Bakanlı ın ö retmenli e atanacakların tespitine ili kin kararına göre atama yapılacak alana uygun olması,

b) Ö retmenli e kaynak te kil eden yüksekö retim programlarından mezun olanların ihtiyacı kar ılamadı ı alanlara atanacaklar hariç, Bakanlıkça uygun görülen pedagojik formasyon e itiminin ba arıyla tamamlanmı olması,

c) Yurt dı ındaki yüksekö retim kurumlarından mezun olanların, Yüksekö retim Kurulu Ba kanlı ınca yüksekö renimlerinin ve/veya pedagojik formasyon belgelerinin yurt içindeki yüksekö retim kurumlarına veya programlarına denkli inin kabul edilmi olması,

ç) KPSS'den, atanacakları alanlar için belirlenen taban puan ve üzerinde puan almı olması,

d) Devlet memurlu undan veya ö retmenlik mesle inden çıkarılmayı gerektiren bir ceza alınmamı olması."

e) Eklende sıralanmı tir.

Belirtilen ko ullardan herhangi birisinin eksikli i adayın sözle meli ö retmenlik istihdamı kapsamında atanmasına engel olacaktır.

4. Devamında da sözlü sınav komisyonu olu umu ve görevlerine yer verilmi , sözlü sınav konuları ve a ırlıklarına yani sözlü sınavın nasıl de erlendirilmesi gerekti ine dair hukuki çerçeve çizilerek açıklanmı tir. Buna göre "Sözlü sınav konuları ve a ırlıkları:

a) E itim bilimleri ve genel kültür: %20,

b) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yetene i ve muhakeme gücü: %20,

c) leti im becerileri, özgüveni ve ikna kabiliyeti: %20,

ç) Bilimsel ve teknolojik geli melere açıklı ı: %20,

d) Topluluk önünde temsil yetene i ve e itimcilik nitelikleri: %20.,"

e) Eklindedir.

Bu itibarla, sözlü sınavın amacının; ö retmenlik mesle ininin layıkıyla yerine getirilebilmesi için varlı ı gerekli görülen ve fakat yazılı sınav ile ölçülmesi mümkün olmayan kimi becerilerin Yönetmelikte belirtilen usuller esas alınarak de erlendirmeye tabi tutulması oldu u anla ılmaktadır.

***Sözlü Sınavın Yapılma, De erlendirilme ve Puanlama Usulü***

Sözlü sınavın ve de erlendirilmesinin ne ekilde yapılaca ı ve *ba arılı* kimselerin nasıl belirlenece i aynı Yönetmelikle düzenlenmi tir.

**Yönetmeli in 9. Maddesinde** Sözlü sınav komisyonunun olu umu, toplanma ve karar alma usulüne yer verilmi tir. Buna göre:" Bakan veya görevlendirece i birim amiri tarafından Bakanlık merkez ve ta ra te kilatında ube müdürü ve üstü unvanlı kadrolarda görev yapan personel arasından belirlenen bir ba kan, iki asıl ve ihtiyaç duyuldu unda de erlendirilmek üzere iki yedek üyeden olu ur. Yedek üyeler, sınav merkezlerinde olu turulan yedek üye havuzundan görevlendirilir. İhtiyaç duyulması halinde üyelerden biri, Bakanlıkça, ö retmen adayı yeti tiren yüksekö retim kurumlarında görev yapan ö retim üyeleri arasından belirlenebilir.

(2) Sözlü sınav komisyonu, üye tam sayısı ile toplanır. Asıl üyenin bulunmadı ı toplantıya Komisyon ba kanının ça rısı üzerine yedek üye katılır. **Ba arı puanı, her üyenin verdi i puanın aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır.**

(3) Gerek görülmesi hâlinde aynı usulle birden fazla sözlü sınav komisyonu kurulabilir.

(4) Sözlü sınav komisyonu ba kan ve üyeleri, bo anmı olsalar dahi e lerinin, ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve kayın hısımlarının ve evlatlıklarının katıldı ı sözlü sınavlarda görev alamaz.

(5) Bakanlıkça, sözlü sınav merkezlerinde olu turulan sözlü sınav komisyonlarının koordinasyonlarını sa lamak üzere Bakanlık merkez te kilatı yöneticileri arasından görevlendirme yapılabilir.

(6) Sözlü sınav komisyonunun sekretarya i lemleri, sınav merkezlerinin bulundu u il millî e itim müdürlüklerince yürütülür.

**Yönetmeli in 10. Maddesinde de *Sözlü sınav komisyonunun görevleri* u ekilde sayılmı tir.**

"a) Sözlü sınavları, 11 inci maddede belirtilen konulardan Bakanlıkça hazırlanan ve sınav merkezlerine gönderilen sorular üzerinden yapmak ve de erlendirmek., b) Sözlü sınava ili kin itirazları sonuçlandırmak., c) Sözlü sınava ili kin di eri ve i lemlerin yürütülmesini sa lamak.

**Yönetmeli in "Sözlü sınav" ba lıklı 12. Maddesinde;**

"(1) KPSS sonucunda her alan için olu an puan sıralamasına göre en yüksek puan alandan ba lamak üzere, alanlar için belirlenen kontenjan sayısının üç katı aday sözlü sınava ça rılır. Son sıradaki adayla aynı puana sahip olan adaylar da sözlü sınava ça rılır.

(2) Sözlü sınav, Bakanlıkça sözlü sınav komisyonu olu turulması ö ngörülen sözlü sınav merkezlerinde yapılır.

(3) Sözlü sınava girmek isteyenler, tercihleri de dikkate alınarak belirlenen sözlü sınav merkezlerinden birinde sözlü sınava alınır.

(4) Sözle meli ö retmenli e atama için yapılacak sözlü sınava katılmaya hak kazanan adaylar, sözlü sınav komisyonunca yüz tam puan üzerinden de erlendirilir. **Sözlü sınavda 60 ve üzerinde puan alanlar ba arılı sayılır** ve sözle meli ö retmenli e atanmak üzere tercih yapma hakkına sahip olur.

(5) (Ek:RG-14/5/2024-32546) **Sözlü sınav ba arı puanı** KPSS puanının %50'si ile sözlü sınavdan alınan puanın %50'si alınarak belirlenir."

Yukarıya alıntılanan Yönetmelik hükümlerinden anla ılaca ı üzere; sözlü sınavda ilgilinin hangi becerilerinin ölçülmesi ile puanlandırmanın nasıl yapılması gerekti i, Sözlü Sınav Komisyonunca sözlü sınav sorularının hazırlatılaca ı, verilen puanların denetime elveri li biçimde forma geçirilmesi gerekti i, adayın soruya verdi i cevap ile yetersiz görülenler bakımından yetersiz görülme

nedenlerinin formda belirtilece i, Formun Komisyon üyelerince imzalanaca 1, sözlü sınav sonucunda 60 ve üzerinde puan alanların ba arılı sayılaca 1 ve son olarak *KPSS puanının %50'si ile sözlü sınavdan alınan puanın %50'si alınarak* sözlü sınav ba arı puanının belirlenece ine yer verilmi tir

## **Sözlü sınavın kariyer ve liyakat kuralları açısından de erlendirilmesi**

Kamu hizmeti, devlet ya da di er kamu tüzel ki ileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri kar ılamak, kamu yararı ya da çıkarını sa lamak için yapılan ve topluma sunulmu bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir (AYM. 23.06.1995 tarih, 1994/71E, 1995/23K). Bu nedenle mevcut hukuk düzenimize göre kamu hizmeti verecek ki i ya da ki ilerinin nesnel ölçütlerle belirlenmesi zorunludur. Söz konusu belirlemenin kamu yararına olabilmesi için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 3 üncü maddesi ile atama sürecinde kariyer ve liyakat ilkelerine uygun davranılması zorunlulu u getirilmi tir. Kariyer ve liyakat kavramları kamu personeline tanınmı temel güvencelerdendir. Bu güvencelerle, kamu görevlilerinin huzurlu bir ortam içinde ve kamu yararına yönelik olarak çalı ma yapabilmelerine olanak sa lanmaya çalı ılmı tir. Hükümde kariyer, "devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yeti me artlarına uygun ekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sa lamaktır" ekinde, liyakat ise "devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin e it imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenli e sahip kılmaktır" ekinde tanımlanmı tir.

Görüldü ü üzere kariyer ve liyakat kavramları, 657 sayılı Yasanın temel ilkeleri olup, kamu personeline tanınmı güvencelerdendir. Kariyer ilkesi meslekte uzmanla mayı getirece i için, kamu hizmetinin daha verimli sunulmasını sa lar. Elde edilecek kıdem sayesinde memur i inde tecrübe ve bilgi kazanır. Liyakat ilkesi ise söz konusu hizmet için en ehil, en nitelikli, en ba arılı kim ise, hizmetin ifasına yönelik tercihte onun öne çıkarılmasını anlatır. Kariyer ve liyakat ilkeleri göz ardı edilirse, kamu hizmetinin temel unsurlarından olan "süreklilik" yok edilir, memuriyet güvencesi ortadan kaldırılır ve tüm bunların do al sonucu olarak da, kamu hizmetinin ehil ki iler elinde etkin ve verimli ekilde sa lanması hedefi ıskalanır.

Kanun, Devlet memurlu unu bir meslek olarak kabul etmekte ve bunlara, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanı sa lanmasını, sınıflar içinde ilerleme ve yükselme i lemlerinin yeterlik sistemine dayandırılmasını öngörmektedir. Bu iki ilkenin temelinde, objektif kurallar çerçevesinde i in ehline verilmesi ve hak etme kavramı yatmakta olup, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir ekilde gerçekleştirilmesinin tek güvencesinin de, hizmetin yeti mi , ehil kamu görevlilerince yerine getirilmesiyle sa lanabilece i tabiidir.**(Danı tay 5. Daire 2004/3658E. 2004/5187K. 10.12.2004 tarih)**

18.10.2024 günlü ve 32696 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren 7528 sayılı Ö retmenlik Mesle i Kanununun 4. Maddesinde Atama, görevlendirme ve meslek içinde ilerlemelerinde liyakat ve kariyer esaslarına uyulmasının esas alınaca ına yer verilmi tir. Ö retmenlik mesle ine atanma açısından da kariyer ve liyakat ilkelerinin önemine vurgu yapılmı tir.

Danı tay'ın yerle ik içtihatlarında ifade edildi i üzere, kariyer ve liyakat ilkelerinin sa lıklı biçimde i leyebilmesi için, idarenin nesnel ölçütlerle tespit edilen ölçme ve de erlendirme uygulaması yapması zorunludur.

## **Sözlü Sınavın Kariyer ve Liyakat İlkelerine Uygun Yapılıp Yapılmadı ın Yargı Kararları I ında De erlendirilmesi**

Dava konusu i lem bakımından da, idarenin takdir yetkisini bu ilkeler do rultusunda kullanıp kullanmadı ı, adaylar arasında tarafsız kalıp kalmadı ı, kariyer ve liyakat ilkelerini esas alıp almadı ı ve e itlik ilkesine uyup uymadı ının tartı lması gerekmektedir. Bu yüzdendir ki idarenin her türlü eylem ve i lemine kar ı yargı yolu açıktır.**Danı tay 12.** Daire, "... idarenin, yargısal denetimi etkisiz kılacak i lem ve eylemlerde bulunamayaca ı açıkça belirtilmi tir. Danı tay söz konusu

kararında,“...Dolayısıyla, sözlü sınavda ba arısız sayılma i leminin yargısal denetimini sa layacak alt yapının tüm unsurlarıyla olu turulmasını sa lamak hukuka ba lı idarenin görevidir. Yukarıda da belirtildi i üzere hukuk devleti ilkesinin, idarenin, yargısal denetim yapılmasını ortadan kaldıracak, imkansız kılacak ya da güçle tirecek ekilde bir idari i lem tesis etmesine izin vermesi mümkün de ildir.” hükmüne yer verilerek sözlü sınavın iptali yönünde karar verilmi tir. (21.09.2010 tarihli ve 2008/7485E.-2010/4338K.)

Sözlü ve mülakat sınavlarının objektif de erlendirilebilme usullerini belirlemeye yönelik çok sayıda yüksek mahkeme kararı vardır. Örne in ekte sunulan **Danı tay 12. Dairenin29.11.2017 tarihli ve Esas:2014/8050, Karar:2017/6121 sayılı bozma** kararında; “...Bu durumda, anılan Yönetmelik hükmüne aykırı olarak 1 ba kan ve 3 üyeyle olu turulan sözlü sınav komisyonunca sınavın gerçekleştirildi i, ayrıca davacının girdi i sözlü sınav öncesinde, sınav komisyonunca sınavlarda sorulacak soruların önceden tutana a ba lanmak suretiyle hazırlanmadı ı ve sınav komisyonu tarafından sınav esnasında davacıya sorulan soruların neler oldu unun tutanakla belirlenmemi oldu u anla ıldı ndan, yapılan sözlü sınavda davacının ba arısız sayılmasına ili kin dava konusu i lemde bu yönleriyle hukuka ve mevzuata uyarlık, davanın reddi yolundaki dare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemi tir.” Denilmektedir.

**Danı tay 2. Dairesinin Esas:2014/8821 , Karar:2015/1537, 19/02/2015 tarihli onama** kararında;

“...Yukarıda yer alan mevzuat hükmünün incelenmesinden, de erlendirme kriterlerinden bir kısmının somut bilgi ve belgeye dayandırılması zorunlulu u bulunmakta iken, bir kısmının gözlem ve kanaate dayalı oldu u açıktır. Ancak, sözlü sınavda ili kin Görevde Yükselme Sözlü Sınavı De erlendirme Formunda yer alan kriterlerden bir kısmı gözlem ve kanaate dayalı olmakla birlikte, söz konusu kriterler çerçevesinde bir bütün olarak yapılan de erlendirme sonucunda adayın ba arılı ya da ba arısız oldu unun belirlendi i dikkate alındı nda; gözlem ve kanaate dayalı kriterler yönünden ilgilinin ba arısız olarak de erlendirilmesine etki eden hususların ortaya konulması, somut bilgi ve belgeye dayandırılması mümkün olan haneler bakımından ise ba arısız olarak de erlendirilmesine etki eden hususların somut bilgi ve belge ile kanıtlanması gerekmektedir....

Uyu mazlık konusu olayda; bu i lemin hukuka uygunluk denetiminin Anayasanın 125. maddesinde ve 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde belirlenen hukuki sınırlar içinde yapılabilmesi için davalı idarece, soruların yanıtlarına komisyon üyelerince takdir edilen ve yönetmelikte belirlenen ba arı düzeyinin altında olan puanların gerekçelerinin ortaya konulmadı ı, davacının alan bilgisi ve genel kültür bilgisini ölçmek amacıyla, kura usulü ile belirlenen iki soruya ve di er sorulara yukarıda belirtilen ekilde yanıt vermesi nedeniyle, ba kaca herhangi bir sebep ve gerekçe gösterilmeksizin performans de erlendirme formunda yer alan tüm hanelerin de erlendirilerek 55,20 puanla ba arısız sayıldı ı görülmü tür.

Yukarıda belirtildi i ekilde, davacının girmi oldu u görevde yükselme sözlü sınavında hukuken itibar edilebilir herhangi bir sebep ortaya konulmaksızın davacının ba arısız sayıldı unın anla ılması kar ısında, söz konusu sınavın ba arı düzeyini olu turan puanların belirlenmesinde davacının bilgi ve yeterlili inin objektif ve nesnel biçimde de erlendirildi inden söz etmeye olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda; kariyer ve liyakat ilkeleri uyarınca kamu hizmetinin ehil kamu görevlileri eliyle yürütülmesi için yapılan sözlü sınavda, ölçme ve de erlendirme esaslarına uygun ve objektif bir de erlendirme yapılmadı ı anla ıldı ndan davacının görevde yükselme sözlü sınavında ba arısız sayılmasına ili kin i lemde hukuka uyarlık, dava konusu i lemi iptal eden mahkeme kararında sonucu itibariyle hukuka aykırılık görülmemi tir.” Denilmi tir.

Yine sözlü sınavlar ile ilgili benzer bir konuda **Danı tay 2. Dairenin 27/03/2017 tarihli ve Esas:2016/7249 tarihli yürütmenin durdurulması** kararında;

“...657 sayılı Yasanın 3 üncü maddesinde, "sınıflandırma" , "kariyer" ve "liyakat" ilkeleri bu Kanunun temel ilkeleri olarak belirlenmi ; kariyer ilkesi, Devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yeti me artlarına uygun ekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanı sa lamak; liyakat ilkesi ise, Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar

çinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini yeterlilik sistemine dayandırmak ve sistemin e it imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenli e sahip kılmak olarak tanımlanmıştır.

Görüldü ü üzere Yasa, devlet memurlu unu bir meslek olarak kabul etmekte ve bunlara sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanı sa lanmasını, sınıflar içinde ilerleme ve yükselme istemlerinin liyakat sistemine dayandırılmasını öngörmektedir.

Bu iki ilkenin temelinde, objektif kurallar çerçevesinde i in ehline verilmesi ve hak etme kavramı yatmakta olup, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir ekilde gerçekleştirilmesinin tek güvencesinin de, hizmetin yeti mi , ehil kamu görevlilerince yerine getirilmesinden geçece i de tabiidir.

Kamu hizmetlerinin ehil ve yeti mi kamu görevlileri eliyle yürütülmesi için yapılan sözlü sınavların, kariyer ve liyakat ilkelerine uygun, objektif ve aynı zamanda yetki, ekil, sebep, konu ve maksat unsurları yönünden yargısal denetime imkan tanıyacak ekilde yapılması esas olmalıdır.

dari i lemin yetki ve ekil gibi salt usule ili kin unsurlarıyla sınırlı olmak üzere yapılan bir yargısal denetimin, hukuk devleti ilkesinin sa ladı ı güvenceyi temin etmeyece i aşığıdır.

Nitekim, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin (1/a) bendi gere ince iptal davalarında, **idari** i lemlerin yetki ve ekil, sebep, konu ve maksat unsurları yönünden yargısal denetime tabi tutulması zorunlu bulunmaktadır. Dolayısıyla sözlü sınavda ba arısız sayılma i leminin yargısal denetimini sa layacak alt yapının tüm unsurlarıyla olu turulmasını sa lamak hukuka ba lı idarenin görevidir.

178 sayılı Maliye Bakanlı unun Te kilat ve Görevleri Hakkında KHK'nın "Sözlü sınavı" ba lıklı Ek 33 üncü maddesinde ise, 43'üncü madde, Ek 29'uncu madde ve 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 60'ıncı maddesi uyarınca yapılacak giri sınavlarının sözlü a aması ile 42'nci maddenin (c) fıkrası uyarınca yapılacak sınavların sözlü a amasının, adayın; a) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yetene i ve muhakeme gücünün, b) Liyakati, temsil kabiliyeti, bilgi düzeyi, davranı ve tepkilerinin mesle e veya göreve uygunlu unun, c) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılı unun, ç) Genel yetenek ve genel kültürünün, d) Bilimsel ve teknolojik geli melere açıklı unun de erlendirilmesi suretiyle yapılaca ı, sınav komisyonunun, adaylar hakkında yukarıda yazılı özelliklerin her biri için de erlendirme yapaca ı, yapılan de erlendirmeye göre verilen puanların tutana a geçirilece i, bunun haricinde sözlü sınavla ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmayaca ı hususları hükme ba lanmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmünün incelenmesinden, de erlendirme kriterlerinden bir kısmının somut bilgi ve belgeye dayandırılması zorunlulu u bulunmakta iken, bir kısmının gözlem ve kanaate dayalı oldu u aşığıdır. Bu düzenlemeye dayalı olarak yapılan ve davacının ba arısız sayıldı ı sınavda gözlem ve kanaate dayalı kriterler yönünden ilgilinin ba arısız olarak de erlendirilmesine etki eden hususların ortaya konulması, somut bilgi ve belgeye dayandırılması mümkün olan haneler bakımından ise ba arısız olarak de erlendirilmesine etki eden hususların somut bilgi ve belgeyle kanıtlanması gerekmektedir. Bunun da, adayların katıldı ı sözlü sınav öncesinde, sınavda sorulacak soruların hazırlanması, her adaya sorulan soruların ve verilen cevapların kayda geçirilmesi ve adayların verdi i yanıtlara hangi komisyon üyesince, hangi notun takdir edildi inin tutanakta ayrı ayrı gösterilmesi halinde mümkün oldu u aşığıdır.

Dosyanın incelenmesinden; 07/09/2013 tarihinde gerçekleştirilen vergi müfetti yardımcılı ı yazılı sınavında ba arılı olan ve sözlü sınava girmeye hak kazanan davacının, komisyon üyeleri tarafından takdir edilen sözlü notu ortalamasının 65 puanın altında kalması nedeniyle sözlü sınavda ba arısız oldu u, sınav komisyonu üyeleri tarafından 178 sayılı KHK'nın Ek 33 üncü maddesi uyarınca yapılan de erlendirmenin sonucunu içeren puanlama cetvelinde, be komisyon üyesi tarafından her bir kriter için davacıya 50 puan verildi i, notların gerekçelerinin kayıt altına alınmadı ı, sınavda sorulan soruların ve adaylarca verilen cevapların tutana a ba lanmadı ı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacının katıldı ı, kariyer ve liyakat ilkeleri uyarınca kamu hizmetinin ehil kamu

*görevlileri eliyle yürütülmesi için yapılan sözlü sınavda, ölçme ve de erlendirme esaslarına uygun ve objektif bir de erlendirme yapılmadı ı anla ıldı ından davacının vergi müfetti yardımcılı ı sözlü sınavında ba arısız sayılmasına ili kin i lemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. “ denilmek suretiyle sözlü sınav komisyon üyeleri tarafından soru ve adaylarca verilen cevapların tutana a geçirilmemesi, sözlü sınavda komisyon üyelerince takdir edilen notun gerekçelerinin kayıt altına alınmaması, gerekçelerin ortaya konulmaması, sınav öncesinde soruların ve cevaplarının hazırlanmamı olmasının hukuk devleti ilkesinin sa ladı ı güvenceyi zedeledi inden bahsedilmektedir. Nitekim Danı tay 2. Dairesi'nin 02/02/2016 tarih ve E.2015/7610, K:2016/405 sayılı, 23/02/2017 tarih ve E.2016/3670, K.2017/1376 sayılı, 23/02/2017 tarih ve E.2016/8624, K:2017/1370 sayılı kararları da bu yöndedir.*

## **Dava Konusu Sözlü Sınavın Objektif Bir Biçimde Yapılıp Yapılmadının De erlendirilmesi**

Sözlü sınavda sorulacak soruların önceden hazırlanmı olması, sorulan sorulara verilen cevapların puanlandırılması ve tutana a geçirilmesi, yapılan sınavı objektif sayılması için yeterli de ildir. Burada önem arz eden konu; Bakanlıkça önceden hazırlanmı sorulara verilen cevapların yetersizli inin her bir komisyon üyesince gerekçeleri ile ortaya konulmasıdır.

Yazılı sınavla ölçümü mümkün gözükmeyen, do rudan bilgi ölçmeyle ilgisi bulunmayan sınav konuları açısından gözleme veya de erlendirmeye dayalı konu ba lıkları açısından da tam puan verilmesinden uzaklaşılmasına yol açan yahut takdir edilen nota gerekçe olan "yetersizlik nedenlerinin" açıklanması bilgi ve ölçmeye dayalı sorularına verilen "cevapların" ise yazılması önemlidir. Adaya sorulan sorular ve verilen cevaplar davacının imzası alınmak suretiyle tutanak altına alınmasının yanı sıra yetersizlik nedenine dair açıklamaya yer verilmesi i lemin hukuka uygunlu u açısından önemlidir. Ayrıca **Ankara Bölge dare Mahkemesi 3. dari Dava Dairesinin Y.D. tiraz No: 2020/446 sayılı** kararında da; sözlü sınava ili kin yargısal denetimin yapılabilmesi için , adaya sorulan soruların önceden hazırlanıp tutana a ba lanması, her adaya hangi soruların soruldu unu tutana a ba lanması, ayrıca her komisyon üyesi tarafından ayrı ayrı de erlendirme tutana ı düzenlenmesi, tutanakta hangi de erlendirmenin hangi komisyon üyesi tarafından anla ılacak eilde ismine yer verilmesi gerekti i hükmeba lanmı tır. **Ankara Bölge dare Mahkemesi 1. Kurulunun Y.D. tiraz No: 2013/2076 sayılı kararında** da; *Uyu mazlık konusu olayda ise, sözlü sınav komisyonu üyelerinin herbiri tarafından belirlenmi ve tutana a ba lanmı soruların ve yanıtların neler oldu unun, bu yanıtlara komisyon üyelerince takdir edilen notun gerekçelerle ortaya konulmı olması ve bu durumun idari yargı yerlerince yapılacak yargısal denetimim olanaksız kılması nedeniyle davacının ba arısız sayılmasına ili kin i lemde hukuka uyarlık görülmemi tir.*" denilmi tir.

Bu durumda gözlem ve kanaate dayalı kriterler yönünden görevlendirmeye esas alınacak puan de erlendirilmesine etki eden hususların ortaya konulması, somut bilgiye dayandırılması mümkün olan mevzuat soruları bakımından ise görevlendirmeye esas alınacak puan de erlendirilmesine etki eden hususların somut bilgi ve belge ile kanıtlanması gerekmektedir. Aksi takdirde tesis edilen i lem hukuken sakat bir i lem olacaktır.

Sözlü sınav, yazılı sınavı tamamlayıcı nitelikte olmalıdır. Bir ba ka deyi le, sözlü sınav yazılı sınavın nesnel sonuçlarını tamamen ortadan kaldıracak nitelikte olmamalı, liyakat esasına göre de erlendirilmelidir. Oysa somut olayda sözlü sınav adeta, yazılı sınavın sonucunu ortadan kaldırmak amacıyla kullanılmı tır.

Sözlü sınav, denetimi neredeyse imkânsız olan ve uygulamada birçok haksızlı ı beraberinde getiren objektiflikten en uzak sınav eklidir. Yazılı sınava girerek mesleki yeterlili ini kanıtlamı olan ki ilerinin ayrıca bir de sözlü sınava tabi tutulması ve sadece sözlü sınav sonucunun esas alınarak seçilmesi, en ehil ki inin belirlenmesi amacı ta ıyan yazılı sınavların bertaraf edilmesi anlamını ta ımaktadır.

Bu durum ki ilerinin yazılı sınavdan aldıkları puanların önemini yitirerek, tamamen sözlü sınava dayalı bir eleme sistemini ortaya çıkarmaktadır. Yani yazılı sınav sonucu tamamen devre dı ı bırakılarak,

sözlü sınav komisyonunun takdir ettiği puanlar üzerinden görevlendirmeler yapılacaktır. Tamamen ki iye özel uygulamalara yol açan sözlü sınavların ne denli objektiflikten uzak oldu u, yıllardır sözlü sınavların iptali için açılan bireysel ve genel davalardan ve sonuçlarından anlaşılabilmektedir. Bakanlıkça yapılan yazılı sınavların büyük bir ço unlu unda dahi hatalı sorular sebebi ile sınav iptalleri ya nırken, sözlü sınavlarda ne gibi hukuki sorunların ya anaca mını kestirmek zor de ildir.

**Buna göre, e itli in ve liyakatin göz ardı edilerek, davalı idarenin keyfi uygulamasına göre kendi subjektif tercihi olan ö retmen adaylarına yüksek puanlar verip sözlü sınavdan geçirmesi di erlerinin elenmesi haksız ve açıkça hukuka aykırıdır.**

## **MEVZUATIN K SEL DURUMUMA UYGULANMASI.**

KPSS alan sınavında "... " puan aldım. ... /.../2024 GÜNÜ gerçekleştirilen sözlü sınavda sorulara do ru cevapladım. Çok kısa süren sınav esnasında Komisyon üyeleri ile aramda olumsuz hiç bir durum ya anmamı tır. KPSS alan sınavı alanıma ili kin ö retmenlik meslek bilgisini objektif biçimde ölçer niteliktedir. Yönetmelik hükümleri kapsamında sözlü sınavla en uygun adayın tespitine yönelik olarak "amaca uygun" bir sonuca ula mak ancak makul bir zaman dilimine yayılan mülakatla mümkündür. Yüzlerce ö rencinin sorumlulu unu üstlenip, mevzuata uygun nitelikli bir e itim ve ö retim faaliyeti sunumu için görev yapacak bir kamu görevlisi birkaç dakikalık görü me kapsamında sorulan birkaç soru ile tespit edilemez. Bu tür bir uygulama kamu otoritesinin saygınlı mını a ır biçimde zedelerken, yapılacak tercihlerin subjektif oldu u kanaatini olu turacaktır.

Sözlü sınav esnasında ba arısız sayılmama neden olacak düzeyde sayılan nitelik, bilgi ve yetenek eksikli i veya yetersizli i de erlendirmesine sebebiyet verecek somut bir durum da ya anmamı tır. Komisyon üyeleri de erlendirmelerini objektif ölçülere göre yapmı olsalar idi ba arısız sayılmam mümkün olmayacaktı.

Ayrıca Sözlü Sınav Komisyonunun sözlü sınav notumu belirlerken Kanuni usul ve hakkaniyete uygun biçimde hareket etti ini ispat külfetinin; sınavda sorulan tüm sorular ile cevaben söylediklerimi kayıt altında tutmakla yükümlü olan davalı idare üzerinde oldu unu vurgulamak isteriz.

tirazım reddedilirken de sorulan sorulara cevap verip vermedi im, noksan cevapların ne oldu u, sorulan soruların ve puan de erlerinin sınav komisyonunca önceden belirlenerek tutana a ba lanıp ba lanmadı ı yönünde bir tespit yapılmamı tır. Ayrıca de erlendirmenin gerekçeleri ortaya konulmamı tır. Oysa bu de erlendirmeler tüm adaylar açısından açık ve effaf olmalıdır. Sözlü sınavın geçerli, güvenilir ve nesnel bir yöntem olmadığı, yargı denetimini olanaksızla tırdı ı, kriterlerinin belirsiz oldu u, bu nedenle yanlış uygulamalara olanak sa ladı ı gibi ele tiriler çok sayıda bilimsel çalı mada ve yargı kararında söylenmi tir. Bu nedenle idarenin böyle bir sınav yönteminde ısrarcı olsa bile, en azından bu uygulamanın mümkün olabildi ince objektif uygulanmasını sa lama zorunlulu u vardır.

Bu halde, sözlü sınav notumun Sözlü Sınav Komisyonu üyelerince hem denetime hem de özdenetime kapalı ve keyfi bir biçimde belirlendi i muhakkaktır. Bu mülakat ile "muhakeme gücünün" veya "temsil kabiliyetinin" veya "bilimsel ve teknolojik geli melere açıklı mının" ölçülebilece i dü ünülemez. Ayrıca, bir hukuk devletinde, idarenin Kanunla ö ngörülen usulleri yok sayarak kendince belirledi i kontrol ve denetimi imkânsız yöntemleri uygulamaya koyması hukuk düzenince korunamaz.

Katıldı ım sözlü sınavın, yazılı sınavın tamamlayıcısı niteli inde olması gerekti i ve yazılı sınavla alınan sonucu etkisizle tirme amacıyla kullanılmaması gerekti i halde uygulamada liyakat ilkelerinin ihlal edilerek tamamen sözlü sınava dayalı bir eleme sistemini ortaya çıkarmaktadır. Sorulan sorulara verdi im cevaplar tamamen devre dı ı bırakılarak, sözlü sınav komisyonunun takdir etti i puanlar üzerinden seçme yapılmaktadır. Tamamen ki iye özel uygulamalara yol açan sözlü sınavların ne denli objektiflikten uzak oldu u, yıllardır sözlü sınavların iptali için açılan bireysel ve genel davalardan ve sonuçlarından anlaşılabilmektedir. **Erzurum Bölge dare Mahkemesi 1. dari Dava Dairesi, E: 2020/618, K:2021/927 ve 28.04.2021 tarihinde oy birli iyle verdi i ; "Atıfta bulunulan Ek-2 Sözlü**



Sınav Formu'nda, Açıklamalar başlıklı kısmın 3. Maddesinde, "Adayın soruya verdiği cevap ile yetersiz görülenler bakımından yetersiz görülme nedenleri komisyon başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından C bölümünde belirtilecektir" düzenlemesi getirilmiştir. Buna göre, sözlü sınavın icrası sırasında adaya yöneltilen soruya ait cevabın formun ilgili bölümüne yazılması emredici bir uygulama haline getirilmiştir; diğer yandan doğrudan bilgi ölçmeyle ilgisi bulunmayan sınav konuları açısından da (örneğin tutum ve davranışlarının göreve uygunluğu, temsil kabiliyeti gibi) değerlendirilirse bir yetersizlik hali, buna dair belirlemenin de aynı yerden yapılması öngörülmüştür. Bir başka ifadeyle yönetmelik ile ihdas edilen ve yine başka bir yönetmeliğin ilgili hükmüyle de ikili olarak düzenlenen Yönetmeliğin mütemmim cüzü niteliği taşıyan, bu haliyle hüküm maddelerinden daha düşük bir dereceye ulaştırıldığından söz edilemeyecek olan formun, gerek bilgi ve ölçmeye dayalı sorularına verilen "cevapların" yazılması gerekse de gözleme veya değerlendirilmeye dayalı diğer konu başlıkları açısından da tam puan verilmesinden uzaklaşılmasına yol açan yahut takdir edilen nota gerekçe olan "yetersizlik nedenlerinin" açıklanması zorunluluk haline gelmiş, metnin yorumuna kapı aralamayan açık lafzı komisyon üyelerine başka bir şekilde hareket etmeye imkan tanımamıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda, her ne kadar davacıya sorulan sorular ve verilen cevaplar davacının imzası alınmak suretiyle tutanak altına alınmış ise de, davacı hakkında düzenlenen Ek-1 de değerlendirme formunun söz konusu (C) hanesinde hiçbir yetersizlik nedenine dair açıklamaya yer verilmediği görülmüştür. Bu durumda, usulüne uygun şekilde hazırlanmayan değerlendirme formu sonucu olarak takdir edilen sözlü sınav puanında hukuka uygunluk bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır." denilmiştir.

**Sonuç olarak; davalı idarenin .../.../2024 tarihinde davacıya yapmış olduğu sözlü sınavda mevzuat hükümlerine ve yargı kararları ile oluşmuş içtihatlarla aykırı, taraflı, özensiz, tamamen keyfi davranmış olduğu açık olduğundan bu doğrultuda yapılan sözlü sınavın iptali gerekmektedir.**

**HUKUKSAL SEBEPLER:** Anayasa, YUK, 657 sayılı Yasa, 7528 sayılı Örgütlenme Kanununu, Sözleşmeli Örgütlenme Kanununa ilişkin Yönetmelik ile yargı kararları.

**DELİLLER:** Ekteki belgeler ve ilgilili dosyası, sınav tutanakları, diğer yasal deliller

**SONUÇ VE İSTEM:** Yukarıda açıklanan ve mahkemenizce doğrudan göz önünde bulundurulacak nedenlerle; **Adli yardım isteminin kabulüne,** ..... 1. Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından tesis edilen .../.../2024 Tarihli ve ..... Sayılı itirazının reddine dair ilgilinin öncelikle **Yürütülmesinin Durdurulması** ile akabinde ilgilinin iptaline, **Sözlü Sınavın İPTALİNE,** Yargılama harç ve giderleri ile avukatlık vekâlet ücretinin davalı idareye yükletilmesine karar verilmesini vekil olarak dileriz. .../.../2024

**DAVACI  
AD/SOYAD  
MZA**

**EKLER:**

1. Sözlü sınav sonuç belgesi,
2. İtirazın reddine ilişkin ilgilili,